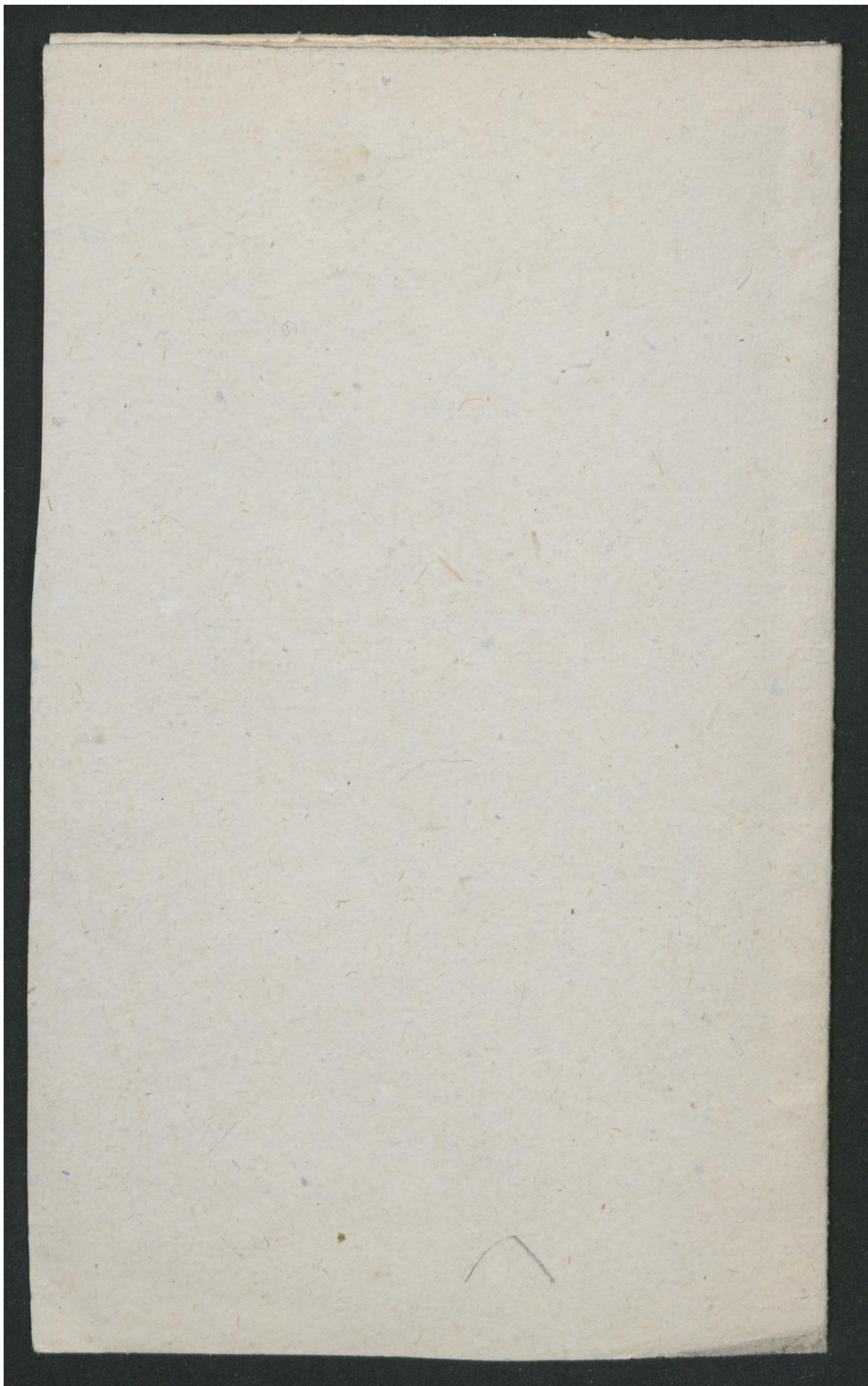

PAMFLET
1004a

Voorstel Ende redenen die de Coninck van Vranckrijck den Gedeputeerden vanden Parlements heeft voorghehouden op den 7. Januarij 1599.

Wt de Fransoysche in onse Nederduytsche Tale overgheset.

t'Amsterdam,
By Harman Allertsz. Boeckvercooper woonende op den middel Dam/in Ruysenburch. 1599.

Voorstel ende redenen die de Coninck van Vranckrijck den Ghedeputeerden vanden Parlemente heeft voor-gehouden op den 7. Januarij/1599.

Leer ick spreke vander sake daerom ick u lieden hebbe ontboden/so wil ic u lieden verhalen een historie/die ick den Marschalc van Chastre terstont vertelt hebbe.

Corts nae die moort van Parijs (d'welck gheschiede op S. Bartholomeus dach) so wy onser viere op een tafel warẽ spelende met dobbelsteenen/wierden gewaer eenige droppelen bloets/eñ siende dat de selve tot tweemael uytgewist zijnde/ haer voor de derde reyse weder openbaerden; Ick seyde dat ick niet langher en wilde spelen/ende dat tselue yet quaets was bedupdende/voor de ghene die bloet hadden vergoten. Die Hertoghe van Guise was een vande compaignie. Dit alsoo verhaelt zijnde/ vervolchde de Mt. zijn propoost aldus:

Ghy lieden siet my hier nu in mijn camer/daer ick u lieden come toe spreken/niet eñ Coninckliicke cleederen/oft met rappier eñ cap/ ghelijc mijn voorsaten/noch ooc als een Prince die daer comt om te verhooren eenige vreemde Ambassadeurs Maer gecleet als eẽ Huys-vader/om gemeynsaẽ te spreken met zijne kinderen.

Het gene ick u lieden te seggen hebbe/is: Dat ick begheere dat ghy lieden sult bewilligen in het Edict oft Placcaet/t'welck ick die vande Religie toegelaten hebbe. Het ghene ick daer van gedaen hebbe/ is geschiet om des gemeynẽ vredes wille.

Ick

Ick hebse gemaect buyten/ ick wilse oot maken binnen mijnen Rijcke. Ghylieden behoordet my te ghehoorsamen/ al waert maer ten respecte van myne qualite/ ende de plicht daer mede alle mijn Onderdanen/ ende voornemelijc ghyliedē vanden Parlemente/ my verbonden zijn. Den eenen hebbe ic weder in zijn huys gebrocht daer hy wt was gebannē/ den anderen in zijn geloove/ twelc hy verloren had. Voorwaer somē mijne Voorsaten gehoorsaemheyt schuldich is geweest/ men is die my schuldich/ ende dat des te meer/ om dat ic het Coninckrijc wederom in syn stant gestelt hebbe/ hebbende God mijnen persoon vercorē om te stellen in het Rijcke/ twelc mijn eygen erf is/ ende oock mette wapenē vercregē hebbe: sonder my/ die vanden Parlemente en souden in hunne staet niet sitten. Ick wil my niet roemen: maer nochtans dorf wel seggen/ dat ic geen ander exemple en hebbe om na te volgen/ als van my selven. Ic weet wel datter eenige complotten gemaect zijn int Parlement/ ende datmē oproerige Predicanten heeft verweckt/ maer ic sal tegens sodanigen volck wel ordre stellen/ eñ sal my op u lieden niet verlaten. Dit is de selve voet diemē nam/ doemē sic binnen Parijs beschanste tegens den overleden Coninck/ ende soo voorts quam tot het vermoorden van synē persoon. Ic sal my voor sulcx wel wachten. Ic sal de wortel weroepen van alle Liguen/ ende van alle oproerige Predicatiē/ eñ alle die hun daer met bemoepen/ sal ick wel verkleenen. Ick ben geclommen op des stadts muêren/ ick sal oock wel over de Schanssen springen/ die so hooge niet en zijn. En spreect my niet vande Catholijcke Religie. Ic beminse meer als ghy

lieden

lieden doet. Ick ben Catholijcker als ghy lieden zijt. Ick ben de outste soon vande H. Kercke. Niemant van ulieden en ist/of macht wesen: Ghy zijt verabuseert/ dat ghy meent wel te staen met den Paus. Ick staender veel beter mede als ghy lieden. So ic wilde/soude u lieden alle voor Ketters mogen doen verclarē om dat ghy lieden my niet en zijt ghehoorsaem. Ick hebbe meerder contschap ende verstant binnen Romen als ghy doet. Hoe ghyt maect/ic weet al wat ghy doet/ eñ oock wat ghy segt: Want ick heb een cleyn Duyvelken diet my openbaert. Voorwaer/ de ghene die hun dus tegens mijn Edict stellen/soecken de oorloge. Wel aen/ ick ben te vreden/ ic sal morgen de oorloge verclaren tegens die vande Religie: maer ick en salse niet aenvangē/oft ghy lieden sult alle met u lieden lange tabbaerts oock daer henen comen/ eñ sult vergelijcken de processie vande Capucins/ die de rustingen op hunne cappen waren dragende/ twelck seer aerdich om sien wert. Indien ghy lieden in het Edict niet en bewillicht/sult my oorsake gheven te comen int Parlement. Voorwaer ghy lieden sult grootelicx uwe ondanckbaerheydt laten blijcken/so ghy my sulcx doet doen. Ick neme tot ghetuygen die van mynen Rade/ die tselve Edict goet gevonden hebben/ ende nootsakelijck tot de welstant mijns Rijcx. Mijn Heer de Conestabel/ mijn Heer de Cantzelier/ mijn Heeren van Bellieure, van Sance, van Silleri, ende Villeroy. Ick hebt gedaē met haerlieder advijs/ende oock vande Princen vanden bloede eñ des Rijcx genoten. Daer en is niet een van haerlieden oft hy derf hem roemen te wesen een voorstander vande Catholijcke Religie/ende nochtans mogē sy niet ont-

kennen

kennen of sy hebben my het selve advijs ghegheven. Ick ben alleen de bewaerder vande Religie. Ick sal dat gerucht/twelck me is stropende/ wel haest doen cesseren. Men beclaeghe sich daer over binnen Parijs/als dat ick Switsers eñ ander volc van oorloge soude hebben latē op nemē. So ic sulcx dede/men moestet ten besten beduyden/ende soude oock wesen om eē goede oorsake/ regard nemende op mijn voorgaendē handel / eñ lettende opt gene ic gedaē hebbe om Amiens weder te crijgen/alwaer de penningen gegeven om tEdict te verwervē syn geimploieert: Daer inne ghylieden niet en soudt hebben bewillicht/so ick daerom niet selfs int Parlement waer gecomen. De noot heeft my bedwongē dit Edict te makē/ ende wt gelijcke noot hebbe ick wel eer een Soldaet moeten wesen/mē heefter my van berispt/ maer ic hebt ongemerct laten henen gaen. Ende als nu ben ick een Coninck/eñ spreke als een Coninc/ende wil daer voor geobedieert wesen. Tis wel waer dat de Officieren vander Justitie zijn onse rechter arm: maer so de cancker den rechten arm geinfecteert heeft/de slincker moetse wel afsnijdē/ eñ so wanneer mijn Regimenten my niet meer en dienen/ick dancse af. Wat sult ghy doch gewonnen hebbē/dat ghy niet en consenteert int Edict? Want even wel sal ict doen onderhouden. De Predicanten mogen roepen soo sy willen/gelijck daer heeft gedaen de Broeder vanden Heere van Silleri, den welcken ick in dese compagnie wil toe spreken. Daer op tot hem roepende den voorsz Heere van Silleri, seyde: Ick hadde u laten weten datmen my had comen clagen over uwen Broeder/ eñ had u daerom bevolen dat ghy

hem

hem sout vermanen/op dat hy hem wijselijc hielde. Ick en conde metten eerstẽ niet geloovẽ datter yet aen was/ van tgene men seyde dat hy gepredict hadde teghens het Edict/om dat het niet bewesen en worde. Nochtans soo was het waer: eyntlijc is hy ontloopen ende gaen preken tot S. Andries/alwaer myn Procureur Generael hem selfs heeft hooren seditieuselic preken tegens het Edict/eñ dat heeftmen niet openbaer gemaect/ so wel behoorde. Men wil hem ontschuldigẽ/als dat hijt soude hebben gedaen upt een yver/ ende sonder opset vã eenige oproer: maer hoe dattet zy tis qualijc gedaen/eñ alsulcke een onverdachtighe yver verdient straffe.

Dese clachte voleynt wesende/keerde syne Ma. hem weder tot die vandẽ Parlemente/seggende: Daer en is niemant van u liedẽ die my niet voor goet en acht als hy mijns van doẽ heeft/eñ voorwaer ghy hebt my ten minstẽ eens sJaers van doen/ende nochtans tegens my/die so goet ben/ betoont ghy u liedẽ quaet ende rebel. Indien die ander Parlementẽ/omme hun tegẽs myne wille gestelt te hebbẽ/oorsake zijn geweest dat die vande Religie nieuwe saken versocht hebben/ick en wil niet gedoogen dat ghy liedẽ deur u lieder weygeringe oorsake sult wesen van andere nieuwicheden.

Inden Jare 94. eñ 95. so ick u lieder toe sonde een verclaringe op het Edict vanden Jare 77. belangende thedienẽ vande Officien/had ic belooft die vande Religie niet te voorsiẽ met eenige staet oft offitie int hof vant Parlemẽt. Daer na heeft des tijts veranderinge ander gelegẽthept mee gebrocht. Eñ nochtãs heb ic goet vertrouwẽ dat de

gens

gene die ic in eenige officiẽ stelle/ de selue behoor-
lijck sullen bedienen. Eñ spreeckt my niet vande
Catholijcke Religie: dat ic maer slechts dese groo-
te Catholijcken eñ Geestelijcke/ die dus luyde roe-
pen/ begifte/ den eenen met 2000. Croonẽ aen be-
nefitien/ ende den anderẽ met 4000. Croonẽ jaer-
licksche renten/ sy en sullen niet een woort meer
kicken. Ghelijcke oordeel ende gissinge maeck ick
van alle andere/ die hun soudẽ willen stellen tegẽs
het Edict. Daer zijn sommighe boose die schijnen
tquaet te hatẽ: maer het is uyt vreese van straffe/
in plaets dz de goede tquaet hatẽ om des deuchts
wille. Ick hebbe wel eer twee Latijnsche veers-
kens gheleert.

Oderunt peccare mali formidine pœnæ,
Oderunt peccare boni virtutis amore.

Het is meer als twintich jaer gheleden dat
ickse ghelesen hebbe ende noyt verhaelt als nv/
God gheve dat ick mach bekennen wie van u lie-
den het quaet haet om des deuchs wille/ op dat
ick mocht straffen de gene die het haten uyt vreese
vande straffe/ ende als dan sullen my noch moetẽ
bedancken vonde straffe/ ghelijck een kindt doet
zijn vader. Ick en had voor my niet ghenomen
v lieden hier te ontbieden/ als gister heel spade.
Gedenckt dat het Edict/ daer van ick hier spreke
is het ghene vanden overleden Coninck /ende is
ooc het myne / want het met my gemaect werdt/
ende nu ick het bevestighe/ en vinde niet goet dat-
men eensins meene ende andersins uytghe ve/ eñ
hoe wel sommighe andere sulcks moghen gedaen
hebben/ en wil het daerom niet na doen. Het leste
woordt dat ghy van my sult hebben/ is/ dat ghy
v lieden wilt voorstellen/ ende volghen het exem-
ple

ple vandẽ Hertoge van Mayne. Mẽ heeft hẽ willẽ opꝛocken om yet te verrichten tegẽs mijne wille/ maer hy heeft gheantwoordt/ dat hy te seer tot mywaerts verbondẽ was/ eñ aẽ myne ondersatẽ/ onder alle welcke sy altijt de besonderste wil wesen die bereyt is syn leven te waghen om mijnen dienst/ om dat ick het Rijck weder in synen stant ghebꝛocht hebbe/ in spijt vande ghene die tselve hebben ghepoocht te destrueren/ hoewel hy vooꝛmaels selfs sijn beste heeft ghedaen om tselve in trouble te stellen. Heeft hy (die t'hooft is geweest vande Ligue) alsoo ghespꝛoken/ hoe veel te meer ghylieden/ dien ick weder in haer goederen ende statẽ gestelt hebbe/ mijn behooꝛende te gehooꝛsamen. Doet om mijn biddens wille tghene ghy soudt willen doen om mijn dꝛeyghementen. Ghy en hebter geen van my te verwachten/ doet slechts dat ick u lieden bevele/ oft veel eer bidde/ want ghy sullet doẽ niet alleen om mynẽt wille/ maer om de ghemeene ruste.

FINIS.